

Ny artikkelserie om insekter som kan følge med fyringsved. Flere av de vanligste insektartene og gruppene som kan følge med ved blir presentert i korte portretter og bilder. Artikkelforfatter er Torstein Kvamme ved Norsk institutt for skog og landskap.

Purpurbukkk

- en blodrød skjønnhet

Ikke alle artene som kan følge med fyringsved er vanlige. Av og til dukker det opp insekter som bare forekommer lokalt i mindre områder av landet og som derfor må betraktes som sjeldne.

TEKST: **TORSTEIN KVAMME**

Fyringsved av eik er hovedsakelig begrenset til kyst og kystnære lavlandsområder på Sørlandet og Østlandet til svenskegrensa. At det finnes et stort antall billearter knyttet til eik og andre varmekjære edelløvtrær er velkjent. Noen av disse artene er inkludert i den norske rødlista. En art som ikke er på rødlista, men som har en begrenset utbredelse i Norge er purpurbukken. Billearten finnes langs Sørlandet og nordover til Vestfold. Det vitenskapelige navnet er *Pyrrhidium sanguineum* og arten ble beskrevet for omtrent 250 år siden av salige Carl von Linné. Artsnavnet *sanguineum* betyr blodrød. Det norske navnet er purpurbukkk og den er virkelig purpurfarget eller blodrød. Purpurbukken kan bli opp til 15 mm lange, og billen er en av våre vakreste billearter. Den sterkt røde fargen kommer av at kroppen er dekket av tett rød behåring.

Arten er i Skandinavia knyttet til eik, mens den sørover i Europa finnes på en rekke ulike løvtreslag. Larvene gnager ganske brede ganger mellom bark og ved eller i underbarken. Forpoppingen skjer i et puppekammer, under eller i barken. Utviklingen tar et til to år og forpoppingen kan skje på høsten eller våren. Utendørs klekkes de voksne billene i mai-juni, kanskje så tidlig som april. Når veden tas inn i varmen går det kort tid før den klekkeferdige

VAKKER: Purpurbukken er en av våre vakreste biller. Foto: Lars S.Dalen

LIKNER LITT: Den sjeldne sinoberbille er også rød, men temmelig ulik purpurbukken. Foto: Christer Reiråskag

billepuppen forvandles til biller som kommer fram. Det er derfor ikke så sjelden at den spektakulære billearten sendes inn for artsbestemmelse, med spørsmål om den er farlig. De som er bekymret kan sove godt. Arten kan ikke gjøre noe skader på hus og innbo, såfremt huset ikke er bygget av fersk eikevirke med bark.

Purpurbukken er ikke den eneste røde billearten som kan følge med fyringsved. Flere av innsenderne har spurt om de har funnet den rødlistede sinoberbille (*Cucujus cinnaberinus* (Scopoli, 1763)). Sinoberbille kan utvikle seg under eikebark, men hovedtreslaget er osp. En annen art som noen forveksler med purpurbukkk er den staselige kardinalbille (*Pyrochroa coccinea* (Linnaeus, 1761)) som også utvikler seg under bark. Også flere andre røde biller kan finnes i ved. Rød blomsterbukkk (*Anoplodera rubra* (Linnaeus, 1758)) kan av og til utvikle seg i fyringsved og trevirke i hus. Det egentlige problemet er ikke billene. Rød blomsterbukkk kan bare utvikle seg i trevirke som allerede er sterkt angrepet av råte. Konklusjonen er at ingen av de nevnte artene er farlige for hus og innbo. Igjen er det bare å glede seg over det biologiske mangfoldet. For å unngå at billene kommer inn i stua kan du oppbevare veden kaldt, helt til den legges i ovnen.